

**КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ «НАДІЯ»
М.ПЕРШОТРАВЕНСЬКА»**

Методичні рекомендації

**Підготувала Колеснік А.В.
керівник гуртка**

м. Першотравенськ

Анотація:

Процес дистанційного навчання став дуже важливим елементом сучасного світу. Першим і обов'язковим кроком є налагодження зворотного

зв'язку. Це має бути місце в якому здобувач освіти отримає консультацію від учителя по налагодженню освітнього процесу, організації навчання та строках виконання.

Це потрібно не для того, щоб викладати навчальний матеріал, а щоб повідомити, які є завдання і орієнтувати вихованця в процесі навчання.

Мета:

Надати практичні поради по налагодженню комунікацій із здобувачами освіти. Розібрати механіку ефективних комунікацій на прикладі різних простих та дієвих інструментів.

Завдання:

- ☐ надати алгоритм налаштування пошти на Gmail та Google акаунті;
- ☐ розглянути механізм створення освітнього чату: Hangout, Telegram, Teams, Viber;
- ☐ надати поради щодо організації групового спілкування у Facebook.

Очікувані результати:

- ☐ уміння налаштовувати акаунт, створювати поштову скриньку та налаштовувати чат;
- ☐ уміння створювати оголошення, ставити запитання й залишати коментарі онлайн;
- ☐ здатність організовувати ефективну взаємодію з учасниками освітнього процесу у рамках дистанційного навчання.

Цільова аудиторія

Вебінар може бути рекомендованим для менеджерів освіти будь-якого рівня (заступників директорів, директорів, методистів), педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

Для ефективної організації навчання здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти та в закладах позашкільної освіти в умовах обмеження освітнього процесу рекомендовано використовувати форми дистанційного навчання.

Забезпечення дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти та в закладах позашкільної освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення та використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах;
- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання освітнього закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу в синхронному та асинхронному режимах;
- програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

Дистанційне навчання – форма організації та реалізації освітнього процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово та переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє й не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії та коли в процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою).

Дистанційне навчання включає:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливості контролю тощо;
- документи планування освітнього процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);

- відео- та аудіозаписи уроків, лабораторних, практичних занять тощо;
- мультимедійні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери з методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ігрові інтерактивні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається закладом освіти залежно від профілю навчальної дисципліни.

ІНСТРУМЕНТИ СПІЛКУВАННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Електронна пошта – це стандартний сервіс Інтернету, що забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, які в інших формах (програмах, графіці, звуках, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді. У системі освіти електронна пошта використовується для організації спілкування викладача й учня, а також учнів між собою.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й учнів у дистанційному навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий. Наприклад, під час роботи малої групи учнів над проєктом, створюються

форуми для кожної окремої групи з метою спілкування під час проведення дослідження над вирішенням поставленого для даної групи завдання, потім – обговорення загальної проблеми проєкту всіма учасниками навчального процесу (веб-конференція).

Чат – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат. Голосовий чат дозволяє спілкуватися за допомогою голосу, що під час вивчення іноземної мови в дистанційній формі є важливим моментом. В освітніх цілях за необхідності можна організувати спілкування в чатах з носіями мови. Це реальна можливість мовної практики, яка проводиться у рамках запропонованої для дискусії проблеми, сумісної проєктної діяльності, обміну інформацією.

Відеоконференція – це конференція реального часу в on-line режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції, як і телеконференції, необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач), своєчасна інформація на сайті та розсилка за списком (виконує педагог-куратор). Відеоконференція – один із сучасних способів зв'язку, що дозволяє проводити заняття у «віддалених класах», коли учні й викладач знаходяться на відстані. Отже, обговорення й прийняття рішень, дискусії, захист проєктів відбуваються в режимі реального часу. Викладач і учні можуть бачити один одного, викладач має можливість супроводжувати лекцію наочним матеріалом.

Блог. Це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. В Інтернет-курсі з мови технології блогу можна використовувати під час навчання у колективі. Наприклад, автор (один учень чи їх група) виконав певне завдання (твір, есе), яке розміщується на сайті свого мережевого щоденника (блогу), потім автор блогу дає можливість іншим учням прочитати та прокоментувати розміщений матеріал. У учнів з'являється можливість обговорення й оцінки якості публікації і коментарів іноземною мовою, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок.

Соціальні спільноти. Наприклад, **Facebook** можна використовувати для отримання завдань учнями, проведення консультацій, взаємообміну довідковою інформацією, проходження тестів та ін. шляхом організації спільноти.

Платформа Google Classroom (<https://classroom.google.com>) — це сервіс, що пов'язує Google Docs, Google Drive і Gmail, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію. Учитель/ка має змогу проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організовувати ефективне спілкування з учнями в режимі реального часу. Основним елементом **Google Classroom** є групи. Функціонально групи нагадують структурою форуми, оскільки вони дозволяють користувачам легко відправляти повідомлення іншим користувачам. Завдяки сервісу для спілкування **Hangouts** учні та вчитель мають змогу вести онлайн-бесіди в режимі реального часу з комп'ютера або мобільного пристрою, учасники/учасниці команди можуть показувати свої екрани, дивитись і працювати разом над усім. Така трансляція автоматично публікуватиметься на YouTube-каналі. Також платформа дозволяє за допомогою Google-форм збирати відповіді учнів і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування.

Zoom (zoom.us/download) — сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. Для цього потрібно створити обліковий запис. Безкоштовна версія програми дозволяє проводити відеоконференцію тривалістю 40 хвилин, однак на період пандемії сервіс зняв це обмеження. Zoom підходить для індивідуальних та групових занять. Користувачі можуть використовувати додаток як на комп'ютері, так і на планшеті чи смартфоні. До відео конференції може підключитися будь-який(а) користувач/ка за посиланням або ідентифікатором конференції. Заняття можна запланувати заздалегідь, а також зробити посилання для постійних зустрічей у певний час. У платформу вбудована інтерактивна дошка, яку можна демонструвати учням. Крім того, є можливість легко й швидко перемикатися з демонстрації екрана на інтерактивну дошку. Завантажити програму можна на офіційному сайті Zoom. Платформа доступна для операційних систем Windows, MacOS, Android та iOS і має плагін, який дозволяє використовувати Zoom прямо в браузерях Google Chrome та Mozilla Firefox. Під час карантину на сервіс Zoom були нарікання через низький рівень безпеки й захищеності, випадки підключення до конференцій сторонніх осіб. Для уникнення цього рекомендуємо дозволяти приєднання лише зареєстрованим користувачам, користуватися налаштуванням “кімната очікування” (тоді організатор конференції підтверджує кожного учасника для приєднання), не розміщувати посилання на zoom-конференції на загальнодоступних ресурсах.

Відеоконференції можна проводити також за допомогою **Microsoft Teams, Google Meet, Skype** тощо.

Соціальні мережі та служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні застосунки на кшталт Viber дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Розкривати нову тему, давати нові знання, провокувати думки можна також, використовуючи:

- ☐ тематичний контент **Youtube** (тематичне відео, короткі ролики, фільми-екранізації, освітні канали, фільми **BBC** або **National Geographic** та ін.)
- ☐ інфографіку;
- ☐ аудіо-книги або підкасти, інтерв'ю із цікавими людьми;
- ☐ youtube-канали викладачів-предметників;
- ☐ блоги вчителів-предметників (за категоріями) та ін.

Для організації дистанційного та індивідуального навчання в закладах освіти можна також використовувати наступні веб-технології та програмні засоби:

1. **Веб-додаток Edmodo** – освітній сайт, який являє собою усічену соціальну мережу за типом Facebook, яка дозволяє спілкуватися вчителям та учням, об'єднавшись навколо процесу навчання у школі.
2. **Платформа LearningApps.org** – онлайновий сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Він є конструктором для розробки різноманітних завдань з різних предметних галузей для використання і на уроках, і позаурочний час, і для малечі, і для старшокласників. Крім того, Learningapps.org надає можливість дистанційного навчання кожному вчителю, адже дозволяє створити набір класів у власному акаунті, ввести дані про учнів, їх профілі, задати пароль для входу та викладати вправи для виконання.
3. **Платформа Learning.ua** – містить онлайн тести, інтерактивні завдання з навчальних предметів.
4. **Платформа Stepik** – безкоштовна освітня платформа та конструктор відкритих онлайн-курсів та уроків.
5. **Хмарні сервіси (Office365, Google)** для спільної роботи учнів та вчителя.

СТВОРЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ

Дистанційне навчання передбачає кілька типів взаємодій з різними цілями:

- оперативне інформування;
- повідомлення нового матеріалу;
- уточнювальні запитання;
- коментарі до виконаних робіт тощо.

Важливо створити таку комунікаційну структуру, яка була б гнучкою (кожен педагог має власний простір для викладання необхідних матеріалів, забезпечення взаємодій та відгуків учням) і багатогранною (учням не потрібно реєструватись у різнопланових системах, доступ відбувається з єдиного ресурсу чи порталу).

Розгляньмо два основні завдання, які мають вирішуватись комунікаційними системами:

1. Налагодження первинної комунікації між учнями, батьками та вчителями, оперативне інформування щодо динамічних змін, оголошення від адміністрації закладу освіти.

Це оптимально здійснювати через служби миттєвих повідомлень, соціальні мережі (закриті групи чи спільноти класів).

Для таких цілей можливе також використання сайту закладу освіти (для повідомлень, що можуть бути публічними, і для всіх повідомлень, якщо на сайті є обмежений доступ лише для учнів та батьків).

2. Створення простору для організації дистанційного навчання. Простір для організації дистанційного навчання має забезпечувати такі функції:

- проведення онлайн-уроків;
- доступ до різноманітних електронних навчальних матеріалів;
- отримання робіт учнів (тести чи виконані практичні завдання в зошитах);
- оцінювання та зворотний зв'язок щодо виконаних робіт;
- можливість поставити питання та отримати відповідь поза межами онлайн-уроку.

Оптимальною видається організація віртуальних просторів як своєрідних точок входу для учнів певного класу ("класних кімнат"), звідки посилення ведуть до індивідуальних учительських кабінетів, де відбувається безпосередня навчальна взаємодія. Залежно від розміру класу, кількості

класів, інших особливостей організації освітнього процесу в закладі, можна обмежитись цими “класними кімнатами”, не виокремлюючи окремих ресурсів за предметами навчання.

Таку структуру можна реалізовувати різними технічними інструментами, наприклад Padlet, Google Classroom, Moodle тощо.

ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Обов'язковим етапом навчального процесу є надання та отримання зворотного зв'язку, незалежно від того, яку комунікаційну чи навчальну платформу обрано для дистанційного навчання. Зворотний зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тесту),

або вчитель/ка надає його індивідуально.

Переважає більшість систем організації дистанційного навчання дають можливість не лише виставити певні бали, але й прокоментувати їх. Варто прагнути надавати індивідуальний зворотний зв'язок, навіть за наявності автоматичної перевірки, адже саме таким чином можна повідомити учневі про необхідність повторно переглянути певні фрагменти навчального матеріалу чи вказати на помилковість певної навички.

Доцільно працювати з хмарними сервісами, щоб можна було надавати зворотний зв'язок безпосередньо в учнівській роботі. Так, облікові записи Google та Microsoft (див. “Засоби та інструментарій дистанційного навчання”) надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, зображення онлайн. Учитель/ка може долучитись до інформаційного продукту, створеного учнем, і прокоментувати окремі фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення роботи загалом. Такий спосіб взаємодії простіший, аніж обмін фотографіями чи окремими файлами.

За умов асинхронної організації дистанційного навчання коментарі зворотного зв'язку стають єдиним простором для особистісної взаємодії вчителя/вчительки з конкретним учнем/ученицею, тож ці коментарі мають бути позитивними і спонукати до покращення, а не відлякувати й карати.

Зворотний зв'язок має надаватись так, щоб вчасно зупинити закріплення неправильних практик і спрямувати учня до розвитку необхідних умінь та навичок. Варто відзначати вдалі фрагменти роботи, водночас не уникаючи конструктивної критики, коли є необхідність у корекції.

Існує правило “сендвіча” — розміщувати критику між двома позитивними репліками, наприклад: “Дякую за вчасну роботу, але перевір ще раз коефіцієнти у третьому завданні. Впевнена, що ти впорасешся!” Добрий зворотний зв’язок допомагає підтримати мотивацію учня/учениці до вдосконалення своєї роботи та докладання більших зусиль, що позитивно впливає на результати й успішність.

Перелік освітніх джерел та онлайн платформ на допомогу педагогам в організації дистанційного навчання

Українська програма – каталог е-підручників, відео, аудіокниг для школи <http://ukrprog.com/>

Розумники – придбання (диски та скачування з сайту) ліцензійних МОН е-підручників (педагогічні програмні засоби, тести, лабораторні практикуми та інше) <http://rozumniki.net/>

Нова школа -навчальні диски для школярів (каталог ресурсів всіх предметів) <http://novashkola.com.ua/>

Електронні версії підручників <https://e-pidruchnyky.net/>

Скановані підручники та відеоуроки

- Система e-pidruchnyky.net забезпечує широкий законний доступ до
- цифрових копій підручників, які використовуються у навчальному процесі
- загальноосвітніх шкіл України.
- Електронні версії підручників
- Скановані підручники
- Віртуальні лабораторії
- Вільна шкільна бібліотека
- Всі шкільні підручники (читати он-лайн)
- Підручники
- Підручники з сайту Інституту модернізації змісту освіти
- Відповіді на завдання шкільних підручників
- Відео-уроки української мови
- MozaBook – мультимедійні уроки
- Безкоштовні відеоуроки від Топ Школи з математики і фізики

- (українською і російською мовою)
- Видивничий дім —Освіта
- 35 музеїв онлайн
- Безкоштовні мобільні додатки для STEM
- Додатково
- Сервіси для безкоштовного створення електронних підручників (стаття)
- Найбільша електронна бібліотека
- Колекція відоуроків
- Усі електронні підручники (від School Champion)
- bhv освіта
- Мозаїка
- Цифрові лабораторії (elizlab, einstein, <https://dixi.education/>)
- Фізика і STEM Воронкін О.
- Профорієнтація Загальні ресурси підготовки учнів
- Відкриті масові безкоштовні он-лайн курси підготовки до ЗНО (математика, фізика, хімія)
- Міжнародний проект Міксіке
- <https://www.ed-era.com> – онлайн-курси та супроводжувальні матеріали широкого профілю.
- Гіпермаркет знань—повна і багаторівнева матриця кейсів. Кожен може додати свій внесок як у Вікіпедії.
- Он-лайн курси (за кошти) за різними предметами
- Уроки для школярів он-лайн (відео уроки)
- Книги Гугл (підручники, задачники, посібники, книги)
- Академія Гугл
- Інтерактивні вправи learningapps
- Світові ресурси для самоосвіти
- Безкоштовні он-лайн курси
- Дистанційна підтримка освіти школярів
- Методичні матеріали Міжнародної української школи
- Академія Хана українською мовою (математика)
- STEM освіта (5 каналів Ютуб)
- Безкоштовні курси (фізика, математика)
- Мала академія наук учнівської молоді
- ЕОР м. Києва
- Географічна гра
- Навчальні матеріали про технологічні інновації (уроки)
- Школа сучасних знань Запоріжжя
- Тестування
- ЗНО онлайн
- ЗНО (Київ)
- Підготовка до ЗНО (за темами, всі предмети)
- ЗНО (Львів, за темами)
- Підготовка до ЗНО (дистанційні курси, тести, ІКТ),

- Онлайн-тестування —Тесторіум‖ – тестування ЗНО
- Онлайн-тестування —Майстер-тест‖
- Підготовка до ЗНО
- Підготовка до ЗНО (учням, викладачам) платно
- Створення Гугл тестів (з виставленням оцінок) Відеоінструкція
- MyTest (редактор _приклад)
- 7 платформ для створення тестів
- Система тестування вчителів Вінниці
- Сервиси для создания интерактивных викторин и опросов (вебінар)
- ЗНО з історії
- ДПА з математики
- Тестові платформи
- 9 платформ для створення тестів
- Вікторини Quizizz
- Алгоритм роботи з Plickers
- OnlineTest Pad – конструктор тестів, опитувань, логічних завдань